

	URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE ul. 1 Sierpnia 21, 02-134 Warszawa		
	Informacja sygnalna	Data opracowania: 30.08.2013	
Kontakt: e-mail: sekretariatUSWAW@stat.gov.pl tel. 22 464 23 15 faks 22 846 76 67		Internet: www.stat.gov.pl/warsz	

**FUNKCJONOWANIE PIECZY ZASTĘPCZEJ, PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO
ORAZ ZAKŁADÓW STACJONARNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W 2012 R.**

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła.

Źródłem informacji wykorzystanych do opracowania były wyniki badań prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny na formularzach:

- PS-01 – sprawozdanie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz placówek wsparcia dziennego,
- PS-02 – sprawozdanie rodzinnej pieczy zastępczej,
- PS-03 – sprawozdanie zakładu stacjonarnego pomocy społecznej.

W danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) mogą wystąpić drobne rozbieżności w sumowaniu na ogółem wynikające z automatycznych zaokrągleń. Liczby te są poprawne merytorycznie.

W dniu 1 stycznia 2012 r. weszła w życie Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz.U. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.). Ustawa określa m.in. zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej. Piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców i może być sprawowana w formie instytucjonalnej lub rodzinnej.

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie: placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego. Placówka opiekuńczo-wychowawcza może być prowadzona jako placówka typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego, rodzinnego oraz łącząca zadania placówek (socjalizacyjnych, interwencyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych).

W ramach wspierania rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Może być ona prowadzona w formie: opiekuńczej, specjalistycznej, pracy podwórkowej lub w połączonych formach. Placówki te prowadzą stałą pracę z rodziną dziecka oraz zapewniają dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań.

Formami **rodzinnej pieczy zastępczej** są: rodzina zastępcza spokrewniona, rodzina zastępcza niezawodowa, rodzina zastępcza zawodowa w tym: zawodowa specjalistyczna, zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego oraz zawodowa niespokrewniona z dzieckiem wielodzietna, a także rodzinny dom dziecka.

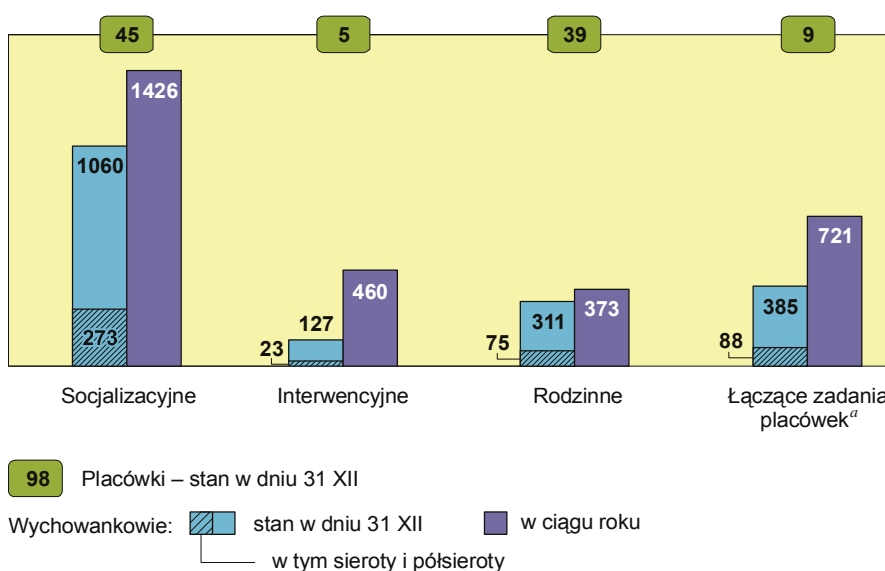
Do **stacjonarnych zakładów pomocy społecznej** zaliczamy: domy pomocy społecznej, rodzinne domy pomocy, placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej lub statutowej, środowiskowe domy samopomocy lub inne ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, noclegownie, schroniska lub domy dla bezdomnych i pozostałe.

INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE

Placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz rodziny zastępcze sprawują opiekę nad dziećmi i młodzieżą pozbawioną całkowicie lub częściowo opieki ze strony rodziny naturalnej. Na terenie województwa mazowieckiego według stanu w dniu 31 XII 2012 r. funkcjonowało 98 placówek opiekuńczo-wychowawczych (z tego: 45,9% stanowiły placówki typu socjalizacyjnego, 39,8% typu rodzinnego, 9,2% łączące zadania placówek i 5,1% typu interwencyjnego) oraz 1 interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

Wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych według typu placówki w 2012 r.

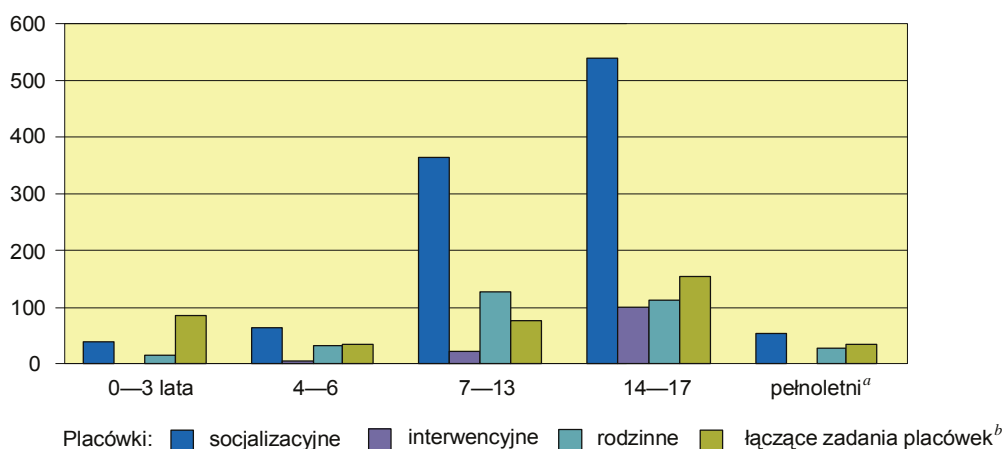
^a Socjalizacyjnych, interwencyjnych, specjalistyczno-terapeutycznych.

W województwie mazowieckim według stanu w dniu 31 XII 2012 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych objętych opieką było 1883 podopiecznych. Najwięcej wychowanków (56,3%) przebywało w placówkach socjalizacyjnych, a najmniej w placówkach interwencyjnych (6,7%).

Wśród osób przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych więcej było chłopców (962) niż dziewcząt (921). Najlicniejszą grupę (48,1%) podopiecznych stanowiły osoby w wieku 14–17 lat, a najmniejszy odsetek (1,3%) podopiecznych stanowiła najmłodsza grupa wiekowa dzieci w wieku poniżej 1 roku życia. Spośród wszystkich podopiecznych placówek opiekuńczo-wychowawczych 116 osób (6,2%) to pełnoletni wychowankowie kontynuujący naukę i pozostający nadal w placówce. Osoby te przebywały w większości w placówkach socjalizacyjnych (46,6%).

Wychowankowie placówek opiekuńczo-wychowawczych według grup wieku i typu placówki w 2012 r.

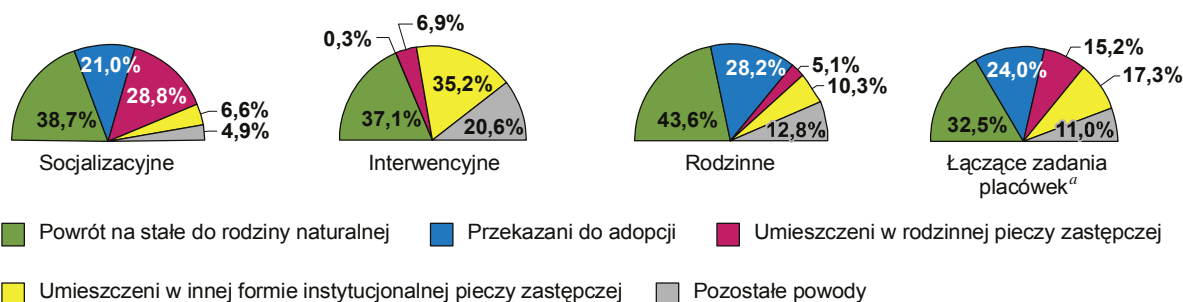
Stan w dniu 31 XII

^a Wychowankowie kontynuujący naukę (pozostający nadal w placówce). ^b Socjalizacyjnych, interwencyjnych, specjalistyczno-terapeutycznych.

W województwie mazowieckim według stanu w dniu 31 XII 2012 r. na podstawie orzeczenia sądu do placówek zostało przyjętych 1781 podopiecznych – w większości (57,4%) osoby te trafiły do placówek socjalizacyjnych. Opieką objęto 107 osób chorujących przewlekłe i 159 osób niepełnosprawnych. Spośród wszystkich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych 21,2% stanowiły półsieroty, a 3,2% sieroty. Dzieci i młodzież umieszczona w placówce po raz pierwszy stanowiła 56,0% ogółu wychowanków. W placówkach przebywało również 9 małoletnich matek oraz 26 cudzoziemców.

Struktura wychowanków do 18 roku życia według powodów opuszczenia placówek opiekuńczo-wychowawczych w 2012 r.

^a Socjalizacyjnych, interwencyjnych, specjalistyczno-terapeutycznych.

W ciągu 2012 r. w województwie mazowieckim 886 wychowanków w wieku do 18 roku życia z różnych powodów opuściło placówki opiekuńczo-wychowawcze. Najliczniejsza grupa (36,3%) to podopieczni, którzy powrócili do rodziny naturalnej. Powodem opuszczenia placówki przez 20,5% wychowanków było przeniesienie do innych form instytucjonalnej pieczy zastępczej, do rodzinnej pieczy zastępczej odeszło 15,5% wychowanków. Nową rodzinę dzięki adopcji znalazło 14,8% wychowanków, w domu pomocy społecznej znalazło miejsce 0,5% wychowanków, natomiast 12,2% osób opuściło placówki z innych powodów.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze w ciągu roku opuściło 211 wychowanków powyżej 18 roku życia. Spośród nich 49,3% powróciło do rodziny naturalnej, a 43,6% założyło własne gospodarstwo domowe.

W swojej działalności placówki opiekuńczo-wychowawcze wspierane są pracą wolontariuszy. W ciągu 2012 r. we wszystkich typach placówek na terenie województwa mazowieckiego bezinteresowną pomoc potrzebującym świadczyło 280 wolontariuszy – z tego 136 osób pomagało w placówkach socjalizacyjnych, 2 osoby w placówkach interwencyjnych, 23 osoby w placówkach rodzinnych, a 119 osób w placówkach łączących zadania placówek.

PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO

W województwie mazowieckim według stanu w dniu 31 XII 2012 r. opiekę dzienną zapewniało 307 placówek wsparcia dziennego prowadzonych w formie opiekuńczej, specjalistycznej lub w połączonych formach. Dysponowały one 10315 miejscami – 9009 w placówkach opiekuńczych, 776 w specjalistycznych i 530 w połączonych formach.

W ciągu 2012 r. w placówkach wsparcia dziennego opieką objęto 13138 dzieci, 86,8% podopiecznych korzystało ze wsparcia w placówkach opiekuńczych, 7,8% w placówkach specjalistycznych i 5,4% w placówkach w połączonych formach.

Tabl. 1. **Placówki wsparcia dziennego według typu placówki w 2012 r.**
Stan w dniu 31 XII

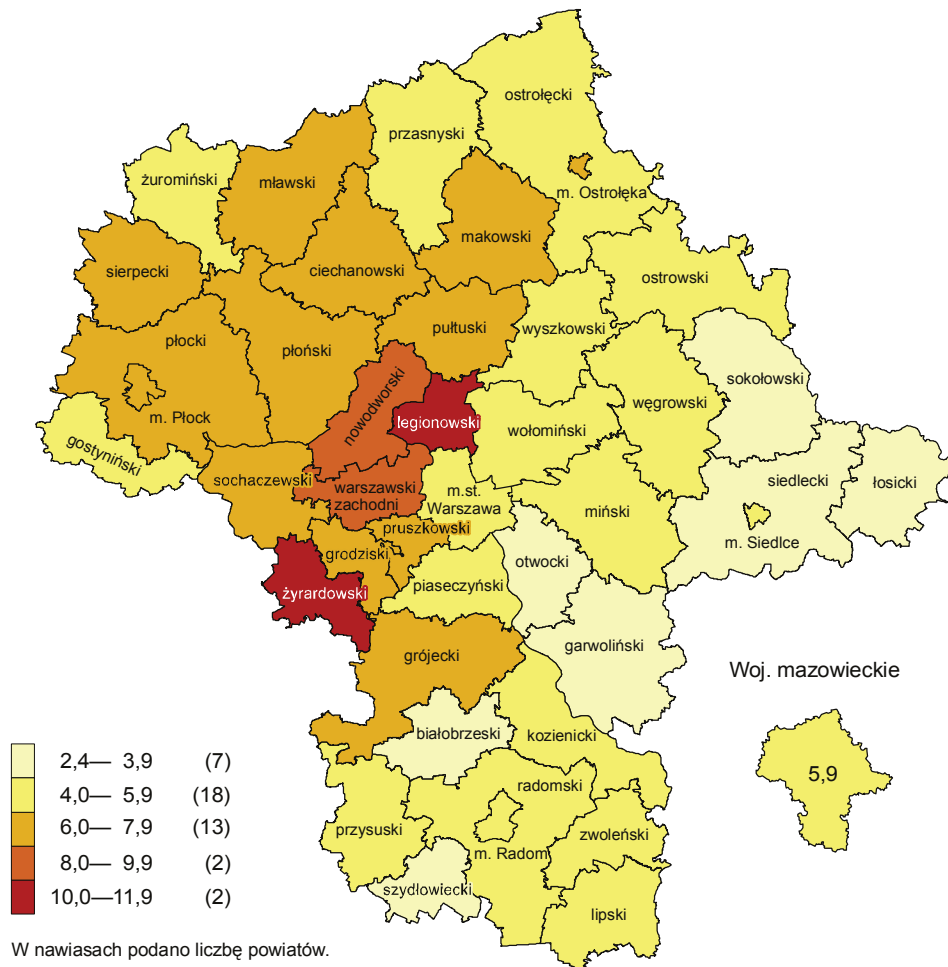
Wyszczególnienie	Ogółem	z tego		
		opiekuńcze	specjalistyczne	w połączonych formach
Placówki.....	307	266	24	17
Miejsca.....	10315	9009	776	530
Korzystający	9167	8063	569	535
w tym osoby niepełnosprawne	315	224	34	57

Osoby pracujące z dziećmi były wspierane przez 747 wolontariuszy w placówkach opiekuńczych, 182 w placówkach specjalistycznych i 47 w placówkach w połączonych formach.

RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

Na terenie województwa mazowieckiego w dniu 31 XII 2012 r. opiekę nad dziećmi sprawowało 4328 rodzin zastępczych i 13 rodzinnych domów dziecka. Funkcję rodzinnej pieczy zastępczej pełniło 2297 osób samotnych oraz 2044 małżeństwa. W większości (65,5%) były to rodziny spokrewnione z dzieckiem, w których wychowywało się 60,3% ogółu dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Rodziny niezawodowe stanowiły 30,5% ogółu rodzinnej pieczy zastępczej, zawodowe – 1,2%, zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne po – 1,0%, zawodowe specjalistyczne – 0,4%, a rodzinne domy dziecka – 0,3%.

**Dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej
na 1000 dzieci do 18 roku życia w 2012 r.**
Stan w dniu 31 XII

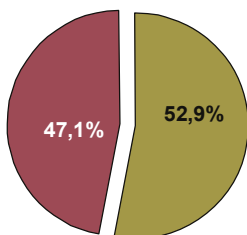

Ponad połowa osób (50,8%) pełniących funkcję rodzinnej pieczy zastępczej to osoby w wieku 51–70 lat, natomiast osoby w wieku do 21 lat, które podjęły się pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej, stanowiły 0,4%.

Charakterystyka osób^a pełniących funkcję rodzinnej pieczy zastępczej w 2012 r.
Stan w dniu 31 XII

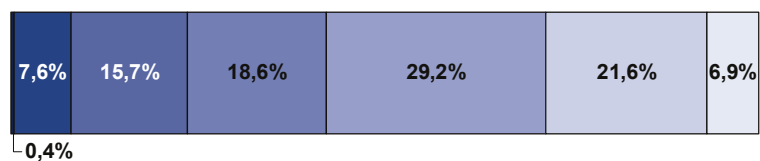
Według stanu cywilnego:

małżeństwa osoby samotne

Według grup wieku:

do 21 lat 22–30 31–40 41–50 51–60 61–70 71 lat i więcej

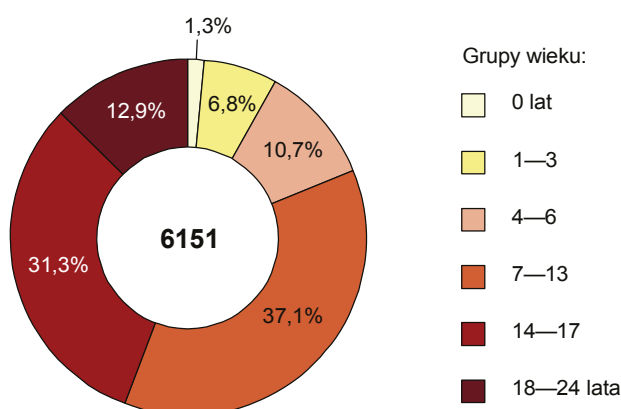

^a W przypadku małżeństw – jednej z osób.

Według stanu w dniu 31 XII 2012 r. w rodzinnej pieczy zastępczej przebywało 6151 dzieci (w tym 87,1% to osoby do 18 roku życia). Największą grupę stanowili wychowankowie w wieku 7–13 oraz 14–17 lat (odpowiednio 37,1% i 31,3%). Podopieczni w wieku 18–24 lata stanowili 12,9%, a w wieku 3 lat i mniej – 8,1%.

W zbiorowości dzieci niepełnoletnich objętych opieką znajdowało się 555 osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, 438 sierot i 16 cudzoziemców. Dzieci umieszczone po raz pierwszy w rodzinnej pieczy zastępczej stanowiły 13,4% ogółu wychowanków.

Dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej według grup wieku w 2012 r.
Stan w dniu 31 XII

W województwie mazowieckim w 2012 r. rodzinną pieczę zastępczą ogółem opuściło 466 dzieci w wieku do 18 roku życia – z tego: 30,7% powróciło do rodziny naturalnej, 20,6% przekazano do adopcji, 20,4% umieszczono w instytucjonalnej pieczy zastępczej, 18,9% umieszczono w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej i 9,4% z innego powodu. Rodzinną pieczę zastępczą opuściło również 345 młodych osób, które w 2012 r. ukończyły 18 lat. Spośród nich 222 osoby usamodzielniały się, w tym 148 założyło własne gospodarstwo domowe, a 32 powróciły do rodziny naturalnej lub krewnych.

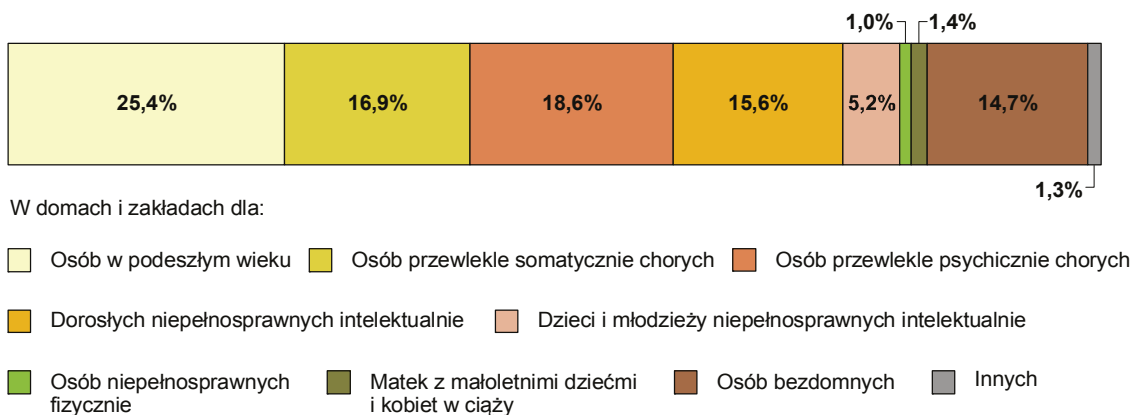
ZAKŁADY STACJONARNE POMOCY SPOŁECZNEJ

W województwie mazowieckim w końcu 2012 r. działalność w zakresie stacjonarnej pomocy społecznej prowadziły 224 zakłady oraz 4 filie. Z ogólnej liczby zakładów 43,3% stanowiły domy pomocy społecznej, 30,4% placówki interwencyjne, 14,7% schroniska lub domy dla bezdomnych, a 4,9% domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży. Stacjonarne zakłady pomocy społecznej (łącznie z filiami) dysponowały 14590 miejscami – ich liczba wzrosła w ciągu roku o 84 miejsca (0,6%). Podobnie jak w latach poprzednich największą liczbą miejsc (9458, tj. 64,8% ogółu) dysponowały domy pomocy społecznej.

Według stanu w końcu roku we wszystkich zakładach przebywało 14028 mieszkańców, w tym 376 osób (2,7%) było poniżej 18 roku życia. Najwięcej mieszkańców (66,2%) przebywało w domach pomocy społecznej.

Struktura mieszkańców zakładów stacjonarnych pomocy społecznej^a według grup mieszkańców w 2012 r.

Stan w dniu 31 XII

W domach i zakładach dla:

- Osób w podeszłym wieku
- Osób przewlekle somatycznie chorych
- Osób przewlekle psychicznie chorych
- Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie
- Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie
- Osób niepełnosprawnych fizycznie
- Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży
- Osób bezdomnych
- Innych

^a Łącznie z filiami.

Mieszkańcy przebywający w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej to osoby z różnego rodzaju schorzeniami, dlatego placówki przystosowują swoje budynki do potrzeb osób niepełnosprawnych. Najczęstszym udogodnieniem są pochylnie, podjazdy i platformy, posiadało je 145 placówek, a 114 posiadało windy. Żadnych udogodnień nie posiadało 46 placówek (20,5% ogółu).

Większość mieszkańców stacjonarnych zakładów pomocy społecznej (82,1%) przynajmniej w części uczestniczyła w finansowaniu swojego pobytu, pokrywając koszty z dochodów własnych, np.: z emerytury, renty, renty socjalnej, zasiłku stałego. Szczególnie dotyczy to mieszkańców domów pomocy społecznej (97,3% ogółu mieszkańców). Pozostałym osobom pobyt opłacała gmina/budżet państwa (4,2%) lub rodzina (3,5%), natomiast 3,6% osób było zwolnionych z odpłatności.

Na umieszczenie w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej oczekiwały 1973 osoby. Najwięcej pensjonariuszy oczekiwało na miejsce w domach pomocy społecznej – 92,4% ogółu oczekujących.

Opiekę nad mieszkańcami stacjonarnych zakładów pomocy społecznej w końcu 2012 r. sprawowało 7597 osób, tj. o 1,8% więcej niż w 2011 r. Personel medyczny liczył 1087 pielęgniarek i 75 lekarzy. Na 1 pielęgniarkę przypadało średnio 13 mieszkańców, a na 1 lekarza 187 osób. W domach pomocy społecznej pracowało 6365 osób (83,8% personelu zakładów stacjonarnych).

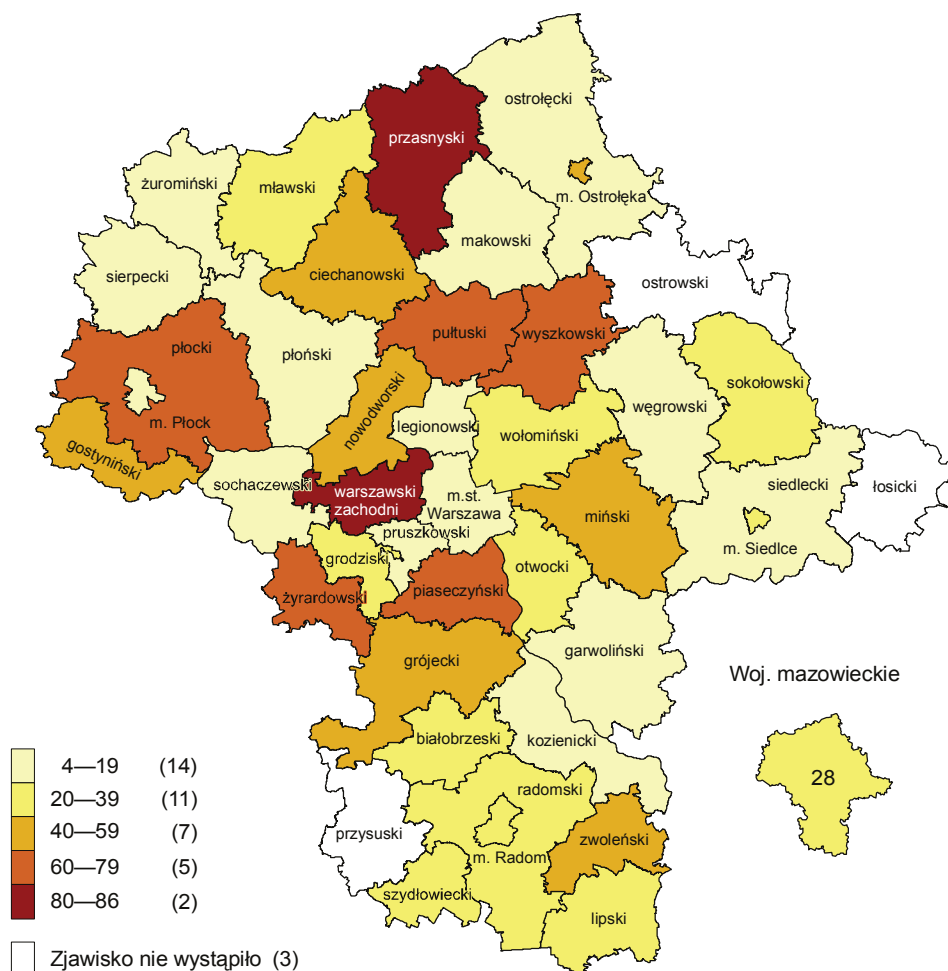
Najwięcej zakładów stacjonarnych pomocy społecznej działało w podregionie warszawskim zachodnim – 57 placówek (z czego najwięcej w powiatach: warszawskim zachodnim – 17 i piaseczyńskim – 16), w podregionie warszawskim wschodnim – 51 placówek (głównie w powiatach wołomińskim – 14 oraz nowodworskim i otwockim – po 11) i na terenie m.st. Warszawy – 47 placówek (z czego najwięcej w Wawrze – 8 oraz na Woli i Śródmieściu – po 6). W powiatach: ostrowskim, łosickim i przysuskim nie działały stacjonarne zakłady pomocy społecznej.

Powiaty województwa mazowieckiego charakteryzowały się znacznym zróżnicowaniem pod względem liczby miejsc w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej w relacji do liczby mieszkańców.

Największą liczbą miejsc w przeliczeniu na 10 tys. ludności dysponowały zakłady stacjonarne pomocy społecznej w powiatach przasnyskim (86) i warszawskim zachodnim (81); najmniejszą zaś w powiatach: płońskim (4), a także makowskim, ostrołęckim i siedleckim (po 6).

Miejsca w zakładach stacjonarnych pomocy społecznej na 10 tys. ludności według powiatów w 2012 r.

Stan w dniu 31 XII

W nawiasach podano liczbę powiatów.